RMK. I.
490

SZTÁRAI MIHÁLY HISTORIA A SÍDO AHAB KIRÁLYNAK 8M.V.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

555.
1. Trach.

Historia,

AZ SIDO AHAB KIRALYNAK BALVANYOZASAROL: AZ HIVEK KERGETESERÔL: SZENT Illyes Prophetanak rayta tétt cselekôdetirôl; es Ahab Kiralynak halalarol: Ez moſtani idôbeli igaz Kereztyeneknek vigaztalâſokra ſent Irâsbol énekbe ſôrôztetet.

3. *Reg.* 18.

M. NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁBÓL

EZEN NOTARA:
Sokat ſzoltunk immar nektôk Szent Irâsbol, &c.

MOſtan emlekezzünk az Kereſztyenekrôl, Es O tôrvenybeli ſok Hûtetlenekrôl, Az hûtetlen Ahab Sido Kiralyarol, Illyés Prophetarol Iſten embereről.

Igen gonoſz vala Sido Ahab Kiraly, Mint az ônnôn Atya gonoſz Ambri Kiraly, Es nem elegedek annyi gonoſſággal, De meg hazaſodek egy pogany Aſſonyval

Csak hamar el vęve pogany Kiraly leanyat. Az Iezabel aſſont, Iezabel leanyat, Es az Bál Iſtennek ada ônnôn magat, Azt imadgya vala es az ô oltarat.

Hogy ezt az ſent Illyes nam nyilvan meg halla, Iſten fel indita hozza mene ſzolla, El az nagy Ur Iſten hogy eſô nem leſzen, Mig Iſtenhôz valo tęreſünk nem leſzen.

Azontul Szent Illyes Iſtentôl kûldetek, Az Carith viz

mellet

mellet ſepen helyheztetek, Es az Hollok altal Iſtentől tartatek, Vęgre az folyo viz am ki ſzaraztatek.

Ezek utan Iſten ſzent Illyeſnek monda, Meny-el Sareptaba az pogany varosba, Ott meg parancsoltam egy özvegy Aſſonnak, Eleſt hogy hazanal ſörözzön magadnak.

Leg ottan fel kele, Sareptaba mene, Varoſnak kivöle Aſſont elől lele, Hogy az kapun kivől ö fat ſedegetne, Ottan innya néki vizet tülle kęre.

Sietven az Aſſony az vizre fut vala, Es ötet ſent Ilyes eſmeg meg ſzollitta, Egy falat kenyeret hogy kezebe hozna, Felele az Aſſony, es neki ezt monda:

Tudgya azt az Iſten, nincs nekem kenyerem, Csak vedrömben vagyon egy kis marok liſtem, Es korſomban vagyon egy kitſin olayam, Láſd, fat ſedegetek hogy en azt meg ſüſſem.

Az en fiammal hogy azt otthon meg egyem, Ehſęgnek halalat hog velle ſenvedgyem, Szent Illyes biztattya, Aſſony halgas engem, Egy ſzalat ſe fęly te, csak meg hid beſzedem.

Rollunk az Ur Iſten oly nagy gondot viſel, Sem liſtünk, olayunk nekünk hogy nem fogy el, Leſen az korſoval olay, liſzt vedervel, Miglen ö ez földet meg hinti eſsövel.

Igen hamar meny-el ſüſs hamvas pogatſat, Hogy velle taplallyam az en ęh gyomromat, Az utan ętellel taplalhad magadat, Vellem egyetemben az te egy fiadat.

Nagy hamar pogatſat az Aſſony keſite, Enni innya valot eleibe teve, Mind haza nepevel ö-is ęvek benne, Olay az korſoban, liſt nem fogya vederbe.

Vęgre az Aſſonynak fia meg betegvek, Halalra korula vilagbol ki mulek, Szent Illyeſnek aſſony eleibe eſsęk, Neki ily beſzeddel ott panaſzolkodek:

S ugyan azert jöttel te be en hazamba, Iſtennek haragja hogy

hogy rejam fallana, Eggyetlen eggyemet męgh öled hazamba, Mindeneſtül fogva hogy magvam ſakadna.

Az ſiat ſent Illyes öleben ki vive, Es önnön ágyara ött ſzepen le tęve, Az nagy Ur Iſtennek fel ſoval könyörge, En Uram Iſtenöm, arvaknak Iſtene:

Miert nyomoritod ez egy özvegy aſſont, Ki eltett engömet, es ſallaſſal tartot, El veved ö-tölle az egy kis gyermeket, Kit ſzöme vilaga gyanant ſzegeny tartot:

Ez beſzedek utan igen meg köſerge, Es az gyermek fölöt haromſor feſzüle, Az nagy Ur Iſtennek ily ſoval könyörge, Terjen hatra Uram ez gyermeknek lelke.

Szent Ilyeſnek ſavat Iſten meg halgata, Es az kis Gyermeket ottan fel-tamaſzta, Anyanak gyermeket az Szent Ilyes ada, Az aſſony ö-neki ottan imezt monda:

Immar nijlvan tudom hog te ſent ember vagy, Az nag Ur Iſtennek nijlvan emböre vagy, Igaz hirdetője prędikatora vagy, Igaz beſedü es igaz ember te vagy.

Sok napok el mulvan harmad eſztendöben, Iſten meg ſollita ſent Ilyeſt ezkęppen, Meny el mutaſd magad az Ahab Kiralynak, Hogy mar eſsöt adgyak ez ſzeles vilagnak.

Azert az Szent Ilyes oda megyen vala, Nagy ſertelen ehſęg akkoron ott vala, Kiraly az Abdiaſt hozza hija vala, Ö udvar-birajat, neki mondgya vala:

Meny-el minden fele hegyekre völgyekre, Folyo vizek melle, az ſok kut fejökre, Es viſellyünk gondot az mij barmainkra, Hogy viheſsük öket az füves helyekre.

Ez Abdias penig Iſtenfęlö vala, Ki ſzaz Prophetakat barlangban tart vala, Az Iezabel öket mikor üldözi vala, Kenyervel es vizzel öket tarttya vala,

Ketten az Kirallyal ket fele válának, Szent Ilyes eleibe jöve Abdiaſnak, Abdias ött latvan ottan meg eſmere, Homlok le borulvan nekie ezt monda;

Nemde te vagy Uram az Ilyes Propheta? Szent Ilyes felele, En vagyok azt mondgya, Meny-el az Uradhoz az Ahab Kiralyhoz, Mond meg hogy itt vagyon az Ilyes Propheta.

Abdias ezt halvan Szent Ilyesnek monda, De miert kivanod az en halalomat, El az nagy Ur Isten hogy nincsen oly orßag, Kiben nem keresel tegöd az Kiralysag.

Minden orßagokat ö meg hiteltettet, Hogy tegödet senki ßömevel nem latot, Meg nem talalhatot, es meg nem foghatot, Neki nem vihetet, kezbe nem adhatot.

Ha azert en mostan hozzaja menendek, Es neki felöled illyen hirt mondandok, Adeg Isten tegöd mas felöl fel vęßen, Oztan az en fejöm halal foglya leßen.

Felele ßent Ilyes monda Abdiasnak, El az nagy Ur Isten kit Szentek imadnak, Kinek ßöme elöt mostan im hol allok, Hogy Ahab Kirallyal en ma ßömben leßek.

Abdias el mene Kiralynak meg monda, Kiraly Szent Ilyesnek eleibe juta, Tavul hogy meg lata ottan meg szollita, Te vagy az Sidoknak nagy haborgatoja.

Felele szent Ilyes, nem en haborgatom, De te nemzetsęgöd es te haborgatod, Mert az Ur Istentöl ti el ßakattatok, Balvany Istentektül oltalmat vartatok.

Mostan azert küldgy el gyüyts bé à Sidokat, Carmelus hegyere, es te Papjaidat, Es minden te hamis Prophetaidat, Bál Isten Papjait, Iezabel Grabantit.

Kiraly az Sidokat, Papokat hivatta, Az Carmelus hegyre, Ilyes oda juta, Az egesz kössegnek ottan imezt monda: De medig maradtok nagy hamissagtokba.

Ha az Isten Isten, ötet imadgyatok, Ha az Bál az Isten ötet köveßętek, Erre szent Ilyesnek semmit felelenek, Hozzajok fordulvan igy szolla nekiek:

Im csak magam vagyok Isten Prophetaja, Peniglen az Balnak ötöd fęl ßaz Papja, Hozzanak ket ökröt hamar aldozatra, Egyiket magoknak az sok Pap valasszza.

Masikat magamnak en is el valaßtom, Darabokra vagom Istennek aldozom, Tüzzel en az aldozatot fel nem gyuitom, Eghböl az Istennek tüzet reja kęröm.

Papok-es ezkęppen mind cseleködgyenek, Az aldozat ala tüzet ne tegyenek, Hanem Bál Istentöl tüzet rá kerjenek, Az ki tüzet adand azt tartsuk Istennek.

Ezt halvan az nepek ottan jova hadgyak, Nagy hamar két ökröt elö hozatanak, Monda az ßent Ilyes sok hamis Papoknak, Valaßßatok ökröt tünnön magatoknak.

Mert tü többen vadtok, elöb aldozzatok, Az aldozat ala tüzet ne rakjatok, Ti sok Istentektöl tüzet kivanyatok, Ha Istenek leßnek abbol meg tudgyatok.

Söt az egyik ökröt Papok el valaßtak, Bál Istennek, elöt ottan meg aldozak, Regeltöl deliglen azt igen kialttjak, Bal Isten meg halgas nekie ezt mondgyak.

De senki ö nekik nam nem felel vala, Nagyon oltar környül ugordalnak vala, Testöket erössen ök metelik vala, Nagy veßeködesök haßon nelkül vala.

Lam ö dolgok immar del fele költ vala, Szent Ilyes Papokat igy csuffollya vala, Igen kialtsatok, igen örditsatok, Az ti Istentöket azzal fel költsetek.

Talam az varosnak mostan kivöl vagyon, Avagy az ßalassan, avagy uton vagyon, Avagy ö valahol most reßegen vagyon, Nagy kialtastokat nem hallya, nincsen hon.

Az del el mulek csak veßeködnek vala, Szent Ilyes az nepet hozza hija vala, Es az Ur Istennek oltart csinal vala, Az ökröt kontzollya es aldozza vala.

Oltarnak negy szegen arkot asot vala, Es az aldozatot öttözteti vala, Az viz nagy böseggel azon el foly vala, Az utan ezkęppen imatkozik vala:

En Uram Iſtenőm arvaknak Iſtene, Moſtan meg mutaſſad hogy csak te vagy Iſten, Iſaaknak, Iakobnak te vagy ő Iſtene, Hogy te ſzolgad vagyok, jarok te dolgodba.

En Uram Iſtenőm halgas meg engőmet, Hogy mind ez egeſs nep iſmerjen tęgődet, Dicsirjek tęgődet mint ő Iſtenőket, Es te megteritſed hűtetlen ſűvőket.

Azonnal tűz eſsęk mind az aldozatra, Kin az egeſz kőſſęg almelkodik vala, Es egyenlő ſoval imezt mondgyak vala, Az Ur Iſten Iſten, azt kialttjak vala.

Monda az Szent Ilyes az egeſs kőſſęgnek, No neki immaran ſok hamis papoknak, Meg fogata őket ſ-mind le vagatanak, Az Cizon viz mellet mind meg őletenek.

Az utan Szent Ilyes monda az Kiralynak, Meny-el egyel igyal, mert nagy eſső tamad, Az Kiraly el mene, ſent Ilyes fel mene, Az Carmelus hegyre, homlok eſſęk főldre.

Monda ſolgajanak, meny az hegy tetejere, Es tekents el meſſe az ſeles tengerre. Az ſzolga el mene tenger fele neze, Semmit nem lathata azert hatra tęre.

Iſmeglen Szent Ilyes ſolgajanak monda, Heted uttal meg tęr nezel őriz oda, Hetedſzőr hogy nezne kis felhő tamada, Ottan az Szent Illyes ſolgajanak monda:

Mond meg az Kiralynak hogy ő fel keſzűllyen, Es az eſső előt már haza ſieſſen, Azonkőzben nagy ſel es nagy eſső leven, Ahab ſzent Ilyeſſel Iezra helyben megyen.

Meg izene Kiraly Kiralyne aſſonynak, Mint lett volna dolgok az ő Papjainak, Azonnal izene Aſſony Szent Ilyeſnek, Iſten el veſeſſen ha meg nem őletlek.

Szent Ilyes fęlteben az puztaba mene, Holot egy fenyű bokor alat le űle, Es az Ur Iſtennek ezkęppen kőnyőrge, Eleg Uram eltőm vegy ki ez vilagbol.

Mert nagyob nem vagyok en az en Atyamnal, Ottan ő el alvek bokor arnyekjaba, Iſtennek angyala feyjenel megh

álla,

álla, Kely fel, egyel igyal ſzent Illyeſnek monda.

Fel tekentven ottan hat fejenel lata, Egy hamvas pogatſat, es vizet poharba, Azert evek, ivek, meg el alut vala, Maſodſzor az Angyal őtt fel kőlti vala.

Kely fel, ugy mond, egyel, mert nagy utod leſzen, Az Ilyes fel kelven, iſmeg evek ivek, Es az egy etellel jara negyven napig, Az Horeb hegyeig, Iſtennek hegyeig.

Oda mikor juta mene egy barlangba, Iſten hozza jőve igyen neki ſolla, Mit csinalſ itt? Ilyes felelven ezt monda, Erőtted Ur Iſten vagyok budoſasban.

Mert az Sido nepek tegődet el hadtak, Es az te oltarid mind el rontattanak, Mind te Prophetaid meg őletettenek, Csak en-magam vagyok, halalra kereſnek.

Monda az Ur Iſten, nagy hamar ter hatra, Ezzennel el be meny Damaſcus varosba, Es valaſ ket embert ottan Kiralyſagra, Sidoſagba eggyet, az maſt Siriaba.

Te helyőtted penig valaſ egy Prophetat, Az hű Eliſęuſt jambor Ioſaphat fiat, Az Hazeël legyen Siria Kiralyja, Es az Iehu legyen Sidoſag Kiralya.

Valaki el futand az Hazaël előt, Iehu meg őleti az ő haza előt, Es valaki futand el az Iehu előt, Azt az Eliſęus le vagattja egyűt.

Valaſtom magamnak egeſz Sidoſagban, Az het ezőr embert az egy igazſagban, Kik nem fertelmeztek balvany imadasban, Es nem bizakottak az ő ęrdemőkben.

Szent Ilyes el mene, talala az mezőn Szantvan Eliſęuſt az tizenket őkrőn, Es melőlle mulvan palaſtval illete, Szantaſat el hadgyvan az Ilyeſt kővetz.

Az Benhadab Kiraly Siria Kiralya, Sok neppel kęſzűle az Ahab Kiralyra, Samaria varoſt erőſſen meg halla, Es az Ahab Kiralt benne tapaztallya.

Ezen Ahab Kiraly meg ijedet vala, Egy igaz Prophetá hoz-

ta hozzaja be juta: Ahab az Ur Iſten ezt nekôd mondattya, Hogy ô legyen Kiraly nekôd meg mutattya.

Latode ez nepnek ô nagy ſokaſagat? Te kezôdbe adom minden diadalmat, Es ez mai napon te vęſſez diadalmat, Hogy te meg iſmerjed az te Iſtenôdet.

Ezzen Sido Ahab Kiraly meg ôrûle, Nagy hamar keſſûle varosbol ki mene, Benhadab Kiralynak indula ſerege, Benhadab futamek meg veretek nepe.

Az Ahab Kiralynak ſolla az Propheta, Bizal az Iſtenbe es jol gondoly reja, Eztendô be telven iſmeg keſzûly reja Nagy ellenſęgôdre Benhadab Kiralyra.

Az Benhadab Kiraly pogan Kiraly vala, Ô ſolgaij azert neki mondnak vala, Hegyeken lakoznak Sidoknak Iſtennek, Azert az hegyeken minket meg gyôztenek.

Keſſûllyen felſęgôd uyonnan rejajok, Es az ſzep tęr mezôn mij meg vivunk vellôk, Hidgye te felſęgôd ôket mij meg gyôzzûk, Benhadab ô nepet bocsata ellenôk.

Az Ahab Kiralyhoz jôve az Propheta, Iſtennek ſavaval ô nekie monda, Poganok azt mondgyak hogy csak hegyen birok, Raytok bizonitom hogy vôlgyben is birok.

Im kezôdbe adom az pogan nepeket, Hogy te meg iſmerjed az te Iſtenôdet, Ahab Kiraly meg vere pogan nepeket, De meg nem ôlete az ô Kiralyokat.

Azert az Ur Iſten reja meg haragvek, Es hogy Prophetaja elôtte allapek, Leg ottan ô tôlle illyen ſo adatek, Kin az Ahab Kiraly inkab meg dûhôdek.

Az Iſten te nekôd adot gyôzôdelmet, De meg nem ôleted az negy fejedelmet, Erôtte el veſted az tennôn fejôdet, Az ô nepôk helyet az tennôn nepôdet.

Vala az Kiralynak palotaja mellet, Nabothnak ſôlôje, kit Kiraly kedvele, Az Nabot nem ada, Kiraly meg buſula, Ô nagy haragjaban be mene hazaba.

Utanna

Utanna be mene az Iezabel aſſony, Nagyon vigaztalya mint Kiralyne-aſſony, Semmit ne bankodgyal, ſegellyen ſent Aſſony, En gondgyat viſelem ſôlô tijed leſen.

Levelet irata az Kiraly nevevel, Es meg pecsetle az Kiraly pecsetivel, Nagy ſenyen parancsol az Kiraly nevevel, Ez Nabothra valo az ô nagy męrgevel.

Mihelt az levelet tû meg olvaſotok, Ottan az Nabothra hamar kereſſetek, Két hamis tanukat, ôtet kôvezzetek, Ô reja fogjatok es bizonitſatok:

Hogy az nagy Ur Iſtent ô meg karomlotta, Az fôlſeges Kiralt es meg ſidalmazta, Az levelet latvan ugy cselekôdenek, Az ſegeny Nabothra mind kôvet vetének.

Az Kiraly ezt halvan oda megyen vala, Már ſôlôt foglalni igen ſiet vala, Iſten Szent Ilyeſnek imigyen ſol vala, Az Ahab Kiralynak ezt izeni vala:

El meny, ugy mond, moſtan Kiraly eleiben, El foglalni megyen Naboth ſôlôjeben, Es mondgyad ô neki ezt az en nevômben, Ezt izeni nekôd lam az nagy Ur Iſten:

Az embert meg ôlted, ſôlôjed foglaltad, De ahol ô vęret ebekkel nyalattad, Ugyan azon helyen te vęrôdet nyallyak, Es az te teſtôdet otton meg ſaggattyak.

Szent Ilyes el mene Kiralt meg talala, Es az beſedeket nekie meg monda, Kiraly Szent Ilyeſnek felele ezt monda, Meg leltele engôm iſmeg ellenſęgôm?

Szent Ilyes monda meg leltelek tęgôdet, Nagy ſok gonozſagban leltelek tegôdet, Az Iſten rejad hoz nagy ſok veſedelmet, Es ô mind el vęſi te nemzetſęgôdet.

Az ebek az mezôn Iezabelt meg ęſik, Tônnôn teſtôdet-is varosban meg ęſik, Ha kedig az mezôn halalod tôrtenik, Az tennôn teſtôdet madarak meg ęſik.

Ez beſedet halvan Ahab meg ijede, Ruhajat ſaggattya fejet be fôdôze, Nagy ſokat bôytele, alnok ſûvel jara,

Kiert az Ur Iſten neki nem boesata.

Hogy harom eſtendô immar el mult vala, Sido Ahab Kiraly hadba keſûl vala, Negy ſaz Prophetait be hivatta vala, Tanacsot az hadra ô-tûllôk kerd vala.

Hizelkedven azok Kiralynak ezt mondgyak, Menyen el felſęgôd ſerenczejet mondgyak, Mind negy ſazan ôtet oly igen biztattyak, Es feje veſteni ôtt nagyon izgattyak.

Ioſaphat Kiraly Ahab Kiralynak monda, Nincsene valahol Iſten Prophetaja, Ki nekûnk igazat hadrol Prophetalna? Felele az Kiraly neki imezt monda:

Vagyon egy Propheta Iſten Prophetaja, Kinek az ô neve Michæas Propheta, De igen gyûlôlôm, mert jot nem mond ſoha, Mindenkor csak gonoſt ſol az en fejômre.

Michæas Prophetat nagy hamar hivata, Hadi ſandekara tanatſot kerd vala, Propheta csuffolvan Kiralynak igy ſzolla, Io ſerencsed leſen eredgy el az hadba.

Kiraly hogy ezt halla monda Michæaſnak, Mondgy igazat nekôm az Iſtenre kerlek, Michæas Propheta felele Kiralynak, El az Iſten, ugy mond, majd igazat mondok:

Latom mint juhokat nepet Sidoſagnak, Hegyeken oſzolvan paztor nelkûl jarnak, El, ugy mond, az Iſten nincs Urok ezeknek, Hazokhoz emberek bekevel tęrjenek.

Ahab Kiraly Ioſaphat Kiralynak ſolla, Lam mondam tenekôd hogy gonozt ram ſzolna, Eſmeg az Propheta az Kiralynak monda, Kiraly halgas moſtan Iſten mondaſara:

Latam en az Iſtent ô ſekiben ûlven, Es mind az ô Szentit ô elôtte alvan, Az ô ſent Angyalit ezkęppen kerdezven, Vallyon ki csallya meg, ugy mond, Ahab Kiralt?

Hogy az hadba menyen es el veſen abba, Ki az ôvet monda, maſik meg maſt monda, Am egy gonoſ ôrdôg elô allot vala, Iſtennek elôtte illyen dolgot ſolla:

En ôtet meg csalom el veſtem az hadba, Mikęppen lehet az, az Ur Iſten monda? Felele az ôrdôg, im hozza indulok, Ô Prophetaibol hazugſagot ſollok.

Monda az Ur Iſten, meny el cselekôdgyel, Hamis Prophetakkal az Kiralt hiteſd el, Hadban hogy moſt jarjon gonoſ ſerencsevel, Holot meg ûtkôzik ô ellenſęgevel.

Egy hamis Propheta melleje jarula, Kinek az ô neve Sedechias vala, Michæas Prophetat otton artzul csapa, Káromlo beſeddel nekie ezt monda:

Tehat csak te nekôd ſollot az Ur Iſten, Es el hadgyot tahat engômet az Iſten? Kiraly az Michęaſt ottan meg fogata, Bekoba vetete tômlôtzben tartata.

Vigyetek el, ugy mond, erôſſen tartſatok, Miglen en az hadbol bekevel meg tęrek, Michęas ezt halla az Kiralynak monda, Ha bekevel meg terſ maradgyak hazugſagba.

Kiraly meg kęſûle az hadba el mene, Az hadban egy ember nyillal altal lôve, Az tûdôje kôzôt ôtt altal ſegeze, Eltet ez vilagban azzal el vęgeze.

Mikęppen az Iſten meg mondotta vala, Azzon helyen ebek vęret nyallyak vala, Kiralynak holt teſtet haza hoztak vala, Az Samariaban el temettek vala.

Az Ahab kiralynak mentôl nagyob fia, Ki Kiralya levek Ezechias vala, Az Atyat es Anyat ô kôveti vala, Bál Iſtent tiſteli es imadgya vala.

Kiraly folyoſorol am egyſôr le eſek, Kibôl ô halalra ottan betegedek, Az balvany ôrdôgtôl ottan tudakozzek, Ha meg gyogyulaſa vagy holta tôrtennek?

Az Iſten Angyala ſolla ſent Ilyeſnek, Eredgy eleibe Kiraly kôvetenek, Mondgyad ezt ô nęki nincsene Iſtenôk, Hogy ôrdôggel nękik jôvendôt mondatnak?

Azert meg mondgyatok bator az Kiralynak, Hogy ô hadgyon beket ôrdôg tanacsanak, Vęget vetet Iſten az ô ęletenek, Agyabol fel nem kel, ô fia halalnak.

Szent Ilyes el mẽne az követnek ſolla, Az követ meg tẽre, kit Kiraly csudala, Es mi oka volna tülle tudakoza, Hogy ſent Ilyes dolga ö ottan meg tuda.

Azonnal eggyik ſö ſolgajat valaſta, Es ötven Grabantjat ö melleje ada, Az hegynek tetejet mikor erte volna, Szent Ilyeſt még lata nekie ezt monda:

Iſtennek embere Kiraly parancsollya, Hogy ezzennel ſaly le es jövel ö hozza, Ha Iſten embere vagyok Ilyes monda, Szállyon tüz rejatok es te legenyidre.

Az tüz rajok ſalla ottan meg ẽgenek, Es azok mindnyajan pokolba menenek, Maſikat-is küldé meg annyi legenyel, De az is meg ẽge Menyből az nagy tüzzel.

Harmadikat küldé megh annyi legenyel, Ki jöve eleibe nagy könyörgeſſel, Iſtennek embere kerlek ne veſſes el, Im te ſolgad vagyok mind az en nepemmel.

Szent Ilyeſnek ſolla az Angyal es monda, Mar ſemmit ne fely te meny el vele ala, Szent Ilyes indula Kiralyhoz be juta, Batorſaggal neki im igyen ſol vala:

Az Iſten azt mondgya nincs neköd Iſtenöd, Kitől az jövendöt kellyene ẽrtenöd, Hanem vagyon neked nagy balvany örögöd, Azert az agyadban meg kel halnod neköd.

Az Kiraly meg hala, Szent Ilyes el mene, Eliſeus vele mar egy uton mene, Mely napon az Iſten ötet el fel vinne, Es forgo ſel altal igen meſſe vinne.

Az ſent Ilyes monda az Eliſeuſnak, Legy veſtegh ittegen, mert en meſſe megyek, Eliſeus monda ẽl az nagy UR Iſten, Tölled nem maradok, de teged követlek.

Prophetak ifiaji hozzaja jövenek, Kik Eliſeuſnak igyen beſſellenek, Nem tudode hogy ma Urad el hádgy teged, Az Iſten nagy meſſe fel viſi te-tölled?

Tudom veſteglyetek Eliſẽus monda, Szent Ilyes eſmegſen otton neki monda, Ierichoba megyek mert Iſten megh hadta, Legy veſteg ittegen mig el megyek oda.

Monda Eliſẽus ẽl az nagy Ur Iſten, Tülled nem maradok, de teged követlek, Es hogy Ierichoban ketten be menenek, Ott is az Prophetak hozzajok jövenek.

Az Eliſẽuſnak mindnyajan ſollanak, Nem tudode hogy ma teged el valaſtanak, Uradtol teneked el kel ma maradnod, Eliſẽus monda, tudom veſteglyetek.

Harmadſor iſmeglen Ilyes neki ſolla, Legy veſtegh ittegen miglen megyek oda, Az Iordan vizehöz, Iſten parancsollya, El az nagy Ur Iſten Eliſẽus monda.

Tülled nem maradok, de teged követlek, Az Iordan vizehöz ketten el menenek, Es az Prophetak-is utannok menenek, Tavul meg allanak ötvenen valanak.

Ilyes palaſtjaval az vizet illete, Es az Jordan vizet valaſta ket fele, Szarazon mindenik azon altal kele, Az Eliſẽuſnak Ilyes igy beſelle:

Kery moſtan az mit akarſ kerni en tülem, Miglen en tetülled el kezdek vitetnem: Monda Eliſẽus kerlek hogy en bennem, Az te nagy hatalmod mind ket fẽle legyen.

Hogy prẽdikalhaſſak es teheſſek csudat, Az ſent Ilyes monda kerel nagy dolgokat, De erről meg tudod hogy tebenned leſen, Ha engem latandaſ hogy Iſten fel viſen.

Hogy ha nem latandaſ tudod hogy nem leſen, Az Eliſẽuſſal ketten Ilyes megyen, Am egy tüzes ſeker ẽghből ala jöve, Benne tüzes lovak, ſent Ilyes fel mene.

Palaſtja le eſſek Eliſẽus kapa, Utanna tekente ſent Ilyeſt megh lata, Nagy ſiralmas ſoval utanna kialta, Oh en edes atyam hivek tanitoja.

Onnan Eliſẽus immar megh tert vala, Az Jordan vizere mikor jutot vala, Ilyes paláſtjaval azt illeti vala, Ket fele nem valek, meg ijedet rayta.

Monda de hol vagyon moſt Ilyes Iſtene? Maſodſor

iſmeglen az vizet illete, Es ket fele valek rayta altal mene, Az tőb Prophetakhoz otton menni kezde.

Hogy ezt tavul latak imezt mondgyak vala, Bizony Ilyes ennek ő hatalmat hadta, Eleiben jőven őtt tiztelik vala, Ierichoban gyorſan őtet vitek vala.

Az nep folla ottan az Eliſęuſnak, Nemes allapattyat latod ez varoſnak, De jo vize nincsen dőgős főlde vagyon. Kerjed az Ur Iſtent hogy jo vizet adgyon.

Hozzatok uy edent Eliſęus monda, So millyet veſſętek azon uy edenbe, Az ſok kűt-fejőkre azzal ő ki mene, Illyen beſedekkel beleje ſot vete.

Mi Urunk teremtő Iſtenűnk azt mondgya, Az ti vizetőket már en tőttem jova, Ez beſedet mondvan az viz le vek jova, Ottan Eliſęus Bethelbe indula.

Varas fele az dombon hogy megyen vala, Nagy ſok apro gyermek eleibe juta, No fel kopaſ no fel, neki mondgyak vala, Kiket ő azonnal igen meg atkoza.

Ottan az havasbol ket medve ki jőve, Negyven ket gyermeket ott mind el ſaggata, Eliſęus mene Carmelus heg yere, Es Samariaba onnat hatra tęre.

Azert kerlek titeket hivek kik vadtok, Az elő Iſtenhőz csak raggazkodgyatok, Balvany-imadaſtol irtozek ſűvetők, Minden ſűkſęgtőkben az Iſten mentſęgtők.

Az hűtetlenek hogy titeket űldőznek, Nem csuda mert elejőkről pęldat veſznek, De veſedelmekről ők nem emlekeznek, Mert az haſs kedvejert nagy ſokat mivelnek.

Im az Iſten hűtetleneket bűnteti, Es meg utaloit gonoſul el veſti, Az balvanyoſokat męly pokolra veti, Őrők vigaſſagra hiveit fel viſi.

Gondollyak meg ezt Kiralyok s fejedelmek, Es utannok valo mind az főfő nepek, Kik az Iſten ellen fel fegyverkőztenek, Hogy az Iſten vęget vethet oly igyőknek.

Ezőr

Ezőr utan őtven es negyven kilentzben, Ztaraj Mihaly ezt rendele verſekben, Az hivekhőz valo nagy ſeretetiben, Es Iſtenben valo jo remenſegeben.

HISTORIA,

AZ ANTIOCHUS KIRALYNAK KEGYETLENKŐDESERŐL AZ SIDO orſzagban; es az Iſtennek rayta lett igaz iteletiről es bűnteteſeről, Szent Irasbol enekbe ſzőrzőttetet.

2. Machab. 9.

Az Cyrus hiſtoriajanak notajara mondatik.

HAlgaſd meg Kereſtyen ezt az hiſtoriat, kiből meg iſmered Iſtennek oſtorat, az Antiochuſon valo nagy haragyat, halala orajan ő boſſu allaſat.

Regi ő tőrvenyben az Sido orſagban, Lőn Iſtennek nepe nagy haboruſagban, Mezőn es varoſon nagy ſok verontasban, Az pogan nep miat nagy haboruſagban.

Haboruſag miat meg rettentek vala, Iſten tőrvenyeben meg romlottak vala, O ſzent templomaban paraznalkottak vala, Aldozattyok nekik fertelmes nagy vala.

Ez dolognak oka Antiochus vala, Ki az poganoknak fejedelme vala, Az Sido orſzagnak ellenſęge vala, Iſten templomanak el rontoja vala.

Gondolattya neki nyughatatlan vala, Az Sido nepekre ſzandekozik vala, Kiert az Iſtennel utalatos vala, Udvara nepenek ezt beſzelli vala:

El rontoja leſek az Ieruſalemnek, Ellenſęge leſzek benne valo nepnek, Teſtőket hanyatom az főldi ebeknek, Hadgya hogy mindnyajan ehőz keſűllyenek.

Sokſzor

Sokſzor ſandekozik az ember gonoſzra, Kiben benne éri Iſtennek haragja, Azert leſz dolgaban Iſtennek o ſtora, Kiben lelke leſzen kötteles halalra.

Mindenkor utalta az kegyetlent Iſten, Azert Antiochuſt meg vere az Iſten, Mert belii faydalmat vete reja az Iſten, Azzal ő ſandekat altal alla Iſten.

Vakmeró bűnőſnek ily ſokaſa vagyon, Mentől nagyob kenban az ő teſte vagyon, Az Ur Iſten ellen az ő lelke vagyon, Minden gonoſſagra ő ſandeka vagyon.

Antiochus Kiraly hirtelen keſűle, Nagy betegſegeben ſekere fel űle, Kiből hamarſaggal az földre le dűle, Kiből betegſege neki őrögbűle.

Az ő gyomra belii ſanyargani kezde, Nagy ſiraſt, kialtaſt ő agyaban kezde, Az ſokaſagh kőzőt űvőlteni kezde, Minden felől ſegeny eſedezni kezde.

Rettenetes dolog Iſtennek haragja, Ki az bűnős embert ſokaik el varja, De ő megh nem terven ottan megh utallya, Az ő nagy haragjat rayta meg mutattya.

Sok nyomorultaknak vala bantaſara, Arvak, őſvegyeknek nyomoruſagokra, Iſten nepeinek tellyes romlaſara, Meg vere az Iſten ennyi kialtaſra.

Magat el fel vete ő s-űle ſekiben, Siras nagy, ohaytas nagy vala ſűveben, Rettenetes fergek termenek beliben, Minden felől azok kenozzak teſteben,

Ki annak előtte nagy hatalmas vala, Ő biroldalmaban nagy kegyetlen vala, Az kegyes Iſtentől nagy ſidalmat valla, Ő könyőrgeſere jo valaſt nem halla.

Hidgyetek meg Urak kik ez földőn laktok, Az ſegeny kőſſegőn kegyetlenek vadtok, Az Ur Iſten előt el nem ſaladhattok, Minden dolgotokrol ſam-adok ti vadtok.

Szegeny nyomorultot kik meg nem halgattok, Ti-is az Iſtentől meg nem halgattattok, Szűkſegtők orajan ti el ha-

gyattattok, Mikent Antiochus nagy ſegyent vallotok.

Kik nyomorultakat meg keſergetteték, Sok hamis inſęggel meg emeztettetek, Az Antiochusrol ti peldat vegyetek, Lelekben es teſtben hogy el ne veſetek.

Őrőmeſt az Iſtent meg engeſteli vala, Ő kemeny oſtorat mikor erzi vala, De az Ur Iſtentől el hadgyatot vala, Az ő könyőrgeſe utallatos vala.

Nagy betegſęg miat fetrengeni kezde, Szamtalan ſok fęreg teſtet enni kezde, Az nagy Ur Iſtennek eſedezni kezde, Illyen könyőrgeſt nekie ſolni kezde:

Igaz kegyes Iſten az te iteletőd, Szűkſęg hogy engedgyen minden itt tenekőd, Hozzad haſonlatos ne legyen tenekőd, Minden haytſon fejet ez földőn tenekőd.

Tudom vetkeimet Iſtenőm előtted, El nem reytőzhetem ſohova előtted, Ez mai nap Iſten fogadom előtted, Meg jobbitom immar az en ęletőmet.

Fergektől, nijvektől ments meg en teſtőmet, Terits meg Ur Iſten az en eletőmet, Tekents meg az ęghből keſerűſęgőmet, Es te hozzad valo en meg tereſemet.

Vallaſt teſek Iſten az en bűneimről, Meg ne emlekőzzel az en vetkeimről, Fogadaſt tenekőd teſek mind ezekről, Hogy meg emlegetlek tegődet ezekről.

Az te Templomodat en mind el rontattam, Szentſęges javaid prędara hanyattam, Az te nepeidet mindenűt kergettem, Es az balvany Iſtent velők imattatam.

Az Templomot Iſten en meg ępitetem, Minden gazdagſagaval megh ękőſsitem, Valamit el vőttem mind hatra adatom, Csak legyen előtted nyomos en ęletem.

Az te nepeidet kit ręgen utaltam, Minden nepek kőzzűl már ki valaztatom, Te nevedben Iſten őket meg aldatom, Orők bekeſſęget vellők kialtatom.

En ki pogan voltam te-ellened voltam, Ne nezzed Ur

Iſten regenten mi voltam, Ez mai nap nekôd magamat meg adtam, Kôrnyûl metelkôdeſt te-nekôd fogattam.

Ha en eletômet Iſten meg terited, Nagy ſok orſagokba budoſok çretted, Minden faratſagot fel vçſek çretted, Az te tôrvenyedben jarok te elôtted.

Mindenût hirdetem az te hatalmadat, Fôldi nepek kôzôt te meltoſagodat, Az bûn ellen valo kemeny oſtorodat, Emberekhôz valo irgalmaſſagodat.

Nem lôn Antiochus Iſtennek kedveben, Meg nem halgattatek ô kônyôrgeſçben, Tudgya vala Iſten mi volna bûveben, Nagy kegyetlen vala ſegeny ô elteben.

Nagy ſôrnyû halallal fçrgek meg emeſtek, Teſte maradekjat neki el temetek, ôrôk karhozatra az ô lelket vetek, Az ô nagy bûnei oly nagy tôrbe eytek.

Peldaul ti-nektôk rolla emiekôzôm, Idvôſſçgtôk melle enekbe fôrzôttem, Antiochus Kiralt elôtôkbe vetem, Iſtennek oſtorat hogy rayta ertôttem.

Oh mely bolondſag az Iſten ellen elnûnk, Ez hamis vilagban batorſaggal elnûnk, Minden gazdagſagbol nekûnk ki kel mennûnk, Az igaz Bironak eleibe jutnunk.

Sokan bekeſſçgben ſirvan kônyôrôgnek, Fogadaſt Iſtennek nagy erôſſen teſnek, Iſten orſagarol ôk nem emlekôznek, Mert meg gyogyultanak azon eſedeznek.

Kereſd meg az Iſtent addig mig eppen vagy, Nem csak akkor mikor már halalodon vagy, Pçnitentiara eleg ember nem vagy, Csak az Ur Iſtennek akkor markaban vagy.

Pelda legyen nektôk az ô karhozattya, Utolſo orajan valo fogadaſa, Az igaz Iſtentôl meg nem halgataſa, Mind ôrôkke valo ô nagy ken-vallaſa.

Kel immar minekûnk koroskent vigyaznunk, Gyakorlatoſſaggal bûneinkrôl ſirnunk, Az kegyelmes Iſtent bekeſſçgre hijnunk, Halalunk orajan ne hadgyon el veſnûnk.

Az Ur

Az Ur Iſtenhôz ſûntelen ragazkogyunk, Ô ſzent igejetûl eletûnkben fûgjûnk, Akarattya ſerint mindnyajan el jarjunk, Ellenſçgûnk ellen ô leſen oltalmunk.

Az Atya Ur Iſten fel magaztaltaſſçk, Tôllûnk bûnôſektûl ez nap tiſtelteſſçk, Az ſzent Angyalokkal eggyût dicsirteſſçk, Nekûnk menyorſagbol minden jo adaſſçk.

Az fiu Ur Iſten minket meg halgaſſon, Idvôſſçgnek utan minket igazgaſſon, Ellenſçgûnk ellen minket takargaſſon, Az Atya Iſtennel ô ſômbe jutaſſon.

Szent Lelek Ur Iſten vigaztaly meg minket, Fogadgyad tôn-magad mij bûnôs lelkûnket, Tavoztaſd el tôllûnk az mij bûncinket, Ad meg menyorſagban az mij ôrômûnket.

Ez Eneket ſôrze Szombat varoſſaban, Szegeny Frater Gaſpar egy nagy banattyaban, Az halalrol valo gondolkodaſaban, Ezôr eſtendôben ôt ſaz es hatvanban.

VEGE.

DEBRECZENBEN,
Nyomtatta Lipſiai Pal, 1619. Eſtendôben.